

میلعلو وه

ایند نوئش ذراق لعت عطق رد رکذ ریثأت

10 سلج - رکذ و درو - یر صبن او نعت یتیدد حرش

تانااید

ی نار هط ی نیسدن سحمد محمد دیند جاد الله تیا ترضد
هرسد الله س دق

مِجْرَلًا نِاطِيْشَلًا نَمَلَلَهُ اِبْدُو عَا
 مِجْرَلًا نِمَحْرَلًا اِلله مَسْب
 نِيْلَسْرَمَلَا فِرْشَا يِلْعُ مَلَا سَلَا وُقْلَا صِلَا و نِيْمَلَا عِلَّا بَرَلَلَه دُمَحَلَا
 نِيْرَهَا طَلَا نِيْبِيْطَلَا هِلَا يِلْعُ و دِمَحْم مِسَا قَلَا يِلَا نِيْبِيْنَلَا مِتَا خُو
 نِيْعَمَجَا مِهْنَادَعَا يِلْعُ مِتَعَلَلَاو

ی م ترضد هک دوب ی رصب ن اونع هب ملاسلا هیلع ق داصد ماما ملاک زا هفیرش هرقف نیا رد ثحب
 دنیامرف

زا ی تا عاسد رد نم»؛ ی درو ن ع ی نلغشت لاف، راهنلا و لیللا عانا نم عاسد لک ی ف دارو ی لک لک ع
 «رادن زاپ مدر و رکذ زا ارم و تس پ، ملوغشم ی راکذا و داروا هپ زور و بش
 هغلابلا جهن رد ملاسلا هیلع نینمؤلار یما ملاک هب ن اسنا ی قرت رد ن آش قد و رکذ موزد تلع هبع جار
 دنام مامتاز بلطم و دش ی امر اشا

ملاسلا هیلع نینمؤلار یما دنلب ملاک رد رکذ لها

دنیامرفی م رکذ تیصوصخ هبع جار هغلابلا جهن رد ملاسلا هیلع نینمؤلار یما
 ل اعتمه دنوادخ دای و رکذ ی ارب»¹ بهذع عیب لا و ؤراجت مهلغشت ملف، لادب ایندلا نم هونخا لاهلا رکذ ل ن او
 و رکذ، تابهتشم هب لوصو و ی ناسفد ی اهاوه اب تسرامم و ایند رد ن تفرورف ی اجه هک دنتسه ی اهدع
 لوغشم دوخه و رکذ و ادخ زا ار نانا ی الهامعم و تراجت چییه و ؛ دناه دیزگری و هدرک باختنا ار ق دای
 «دنکی مند

مومذم ی ایند زا تایاور دوصقم

ردابتمه ی انعم اب، مپوشی م هجوتم ایند هب تبسن ن اگرزب تاملک و هغلابلا جهن ت ارباع زا ام هچنا
 رمع ی ط و ی گذنر فرصد، ن اگرزب ت ارباع رد مومذم ی ایند زا روظنم اریز؛ تسا توافتم ام ن هذ هب
 دشابی مناهن اشکهک و تباوژ و تارایسد و ن اگر اتسد و دیشروخ و نیمز هرک ای هدام ملاء رد
 مرکا ربمغیپ زا هچنا ریظن ی تایاور رد ایند رد ن تفرورف زا مدرم ی هذ زا عایلوا و همئا روظنم
 دناه دومرف هک تسا یورم ملسد و هلا و هیلع الله ی لصد

ایند ی گذنر «تسا نو علم تسا ن آ رد هک س کره و ایند نیا²؛ اهیف ن م ن و علم و ؤنو علم ایندلا»
 ی گذنر روظنم رگا. دناه درکی م ی گذنر ایند نیا رد ملاسلام هیلع همئا و ادخل و سر ص خشا تعیبط و، تسیند
 .تسیند و هذوبند مدرم رایتخا رد) تو م و تاید، دلوتر (ی گذنر نیا هک تفگ دیاب، دشاب ایند نیا رد
 ام دلوت مپیوگی دیاب ل قاعد، مینک رظن فرصد لسانت و دلاوترد تیلع بتارم و ی ملاء تاهج زا رگا
 مدر و آ ایند نیا هب ار ام ل اعتمه دنوادخ هک تسا ن کمم روطج تقون آ؛ تسا هذوبند ام ردام و ردپ تسد رد
 .تسا تیلع زا فده و عنص زا تیاع فلاخر ب انعم نیا؟! دنک تمذم ار ایند ش دوخ مه دعب و دشاب
 ن تسناد ادج و ن دیشخیل لاقنسا³ تسا ی تسپ و تئاند ی انعم هب و «ی ند» زا هک ایند زا روظنم، ن یاربان
 .تسا یولع ملاو عریاس زا ن آ

اب تاقولخم ی طبر هبج نامه، دنکی م فشکنم ن اسنا ی اربیه تفیقو هتبعاقوب ار عایشا تقیقده هچنا
 هذناشوپ ی تسه س ابل اهنا هب و مدر و آ دوجوه مدع زا و مدرک ققحتمه ار اهنا عیمج هک تسا ق د ترضد

1. ۲۱۱ ص ۲، ج (مدبع) هغلابلا جهن
 2. ۱۴ ص ۱، ج، بولقلا داشرا
 3. ۲۷۳ ص ۱۴، ج، برعلا ناسل

دنامی مذی قادی زیچ تادوجوم یار برگیډ میریگیډ عایشا زار اری طابتر اهنج ن آرگا هکی روطه به؛ ت سا مدعا نیا لومشم¹ ای دام و یولع ملاوع قیلاخ مامت و، دراند هدام ملاع به یی صاصتخا هلئسم نیا مدعاً ناقب و ائودد و ا تیاند نودب، ت سا قد تر ضد زا اهنآ تقلخ نوچ هکی و حنه به؛ دنتسه نوناق و، ماود و تایدرظنه طقنزا مه و قلخ و ش یادی لصال صا رظنه طقنزا مه، ملاوع ای مامت. دودب دنه اوخ ضحم رگا: «دوشی مه مکاد اهنآ دوجو رب مدع ای لکبه، تیاند مدع مظل ک یاب و، دنتسه واسدقا تاذ به یی گتم²». اهللاق دنزیر ورف مه زانک یزان

؛ ت سا بتر تم زیدیر انا، ت سا قد تر ضد زا اهنآ دوجو لصال هکی تادوجوم نیا رب اعبط لهاد ایدپ دوجو نایعا ملاع رد و دنهدش ققحتنه قد تر ضد زا دوجو لصال رد یی گمه هک هکلام رب لاثم لامج و للاج، تمظع، تمارک، دجه، تدایع، نافص، ربیدت، لقع، اهد، روز، ملاع نوچ یرا نا دنهدرک. ت سا لاعتم قد بانج زا، دوجو ن آعبت به رانا ن آ مامت هک هتسگ بتر تم

شوارت قد تر ضد زا دوجو ملاع رد هکی تادوجوم مامت هک دوشی مشور هتکن نیا به به جوتاب دیلوت طخ زا ی تقو هک لیبموتا کی لثم هن؛ دنتسه قد تر ضد به یی گتم و یی لدمه یی تادوجوم، دنکی مه دندار و نیزنبه به و هتسادنی طابتر اهنج راک به ن آ تکرر رگیډ دوشی مه جراخ یی زاسن یشام هناخراک. دراند یی زاین ائب و سدنهم به رگیډ ائب مامت زا دعب هکی اهنال لثم هن و، دراد یی گتسب

قد تر ضد اب تادوجوم طابتر ا تیفیک رد یی لثمته

ناوتب دیلوت زا دعب هک تسین شردام به لفظ یی اگنا دننام قد تر ضد به تادوجوم یی اگنا نیچمه دننام، قد تر ضد اب تادوجوم طابتر ا هکلب؛ هتساد هگن³ بسانم یاذغ و کشخیش اید و هیاد ابار و نیمه و دنکی م راک دراد نایرچ ماگتسد رد قرب یی تقو اته هک ت سا قرب عینم اب ژانتمو یی اهماگتسد طابتر ا. ت سا مامت ن آ راک و دتسیای مه تکرر زا ماگتسد، دش عطق عینم زا هتیسیر تکلا نایرچ هک

دیلوت قرب، دسرد هتسب صند بیروت یی تقو اته هک ت سا لیبق نیا زا راگدرورپ و ناسنا نید طابتر ا هک دشکی مذ لوط مه هیناژ کی یی تد داتسیا ندرک راک زا نیبروت هکنیمه و دنکی م راک ماگتسد، دنکی مه هکنیمه و ت سا هتیسیر تکلا بوانتمه نایرچ به یی گتم ماگتسد نیا تکرر اریز⁴؛ دوشی مه فقوتمه ماگتسد دهاوخ مکاد ماگتسد نیا رب تارید و تاکرب و هجیتند و رنا و دیلوت و تیلعاف مدع، دوش عطق نایرچ نیا دش.

زارا قد تر ضد و تادوجوم نید طابتر ا تیفیک رد بلطم و ت سا هن هب بیرقت ببا زار لاثم نیا رب افرص مدع هکنیا هن، دوشی مه مکاد ام یی تسه و دوجو رب مدع تروصن یارد اریز؛ ت سا رتلااب نیا دیلوت و تکرر رب هولاع قرب یی ورین هک میرانگب نیا رب ار ضرف رگا. دوش مکاد ام رانا و تیلعاف دشابنه هتیسیر تکلا یی ورین رگا تروصن یارد، ت سا رثوم ن آ ازا ریاس و اهدندخ رچ تایدرد ماگتسد

¹ و، توکلم و لاثم ملاع دراد تروص یی لو دراند هدام هکی ملاع به و، یولع ملاع دراند تروص و هدام هکی ملاع به و مینکی مه دهاشم هکی اهدام ملاع نیمه) ملاوع نیا مامت؛ دوشی مه هتفگ هدام ملاع دشاب هدام و تروص یی اراد هکی ملاع به. دنشابیه قد تر ضد اب طبر نوناق لومشم (ن آ قوفام ملاوع²؛ یی زاریش لددین ناوید

اهللاق دنزیر ورف مه زانک یزانرگا *** ار ش نیرفأ دراد مدنزی تافتلا ضحم به

³ اب دناوتی مه ناسنا و دراند یی صاخ شزرا ردام ریش دنویگی مه و دننزی مه لوگ ار ناردام، نادرخی یی زار یی ضعب هزورما تمعدن نیا زار هچ، یرهاظ و یی ناسفنی یواعد زار یی ضعب رطاخ به زید اهنآ و، دنک گرزب ار کدوک کذل لاثم و کشخیش. دننکی مه مورحم گرزب

زار عینم هتساو به. ت سا هچ یی ارب اذغ نیرتمهم ریش نیا اذل و؛ ت سا هداد رارق ار هچ یی اهنایب مامت ریش نیا رد دنوادخ ت سا یی تیانج و تیانخ نیرتگرزب نیا و دوشی مه بلس و زار، دراد زاین نادب دازون هک ار یی فطاع طابتر ا ن آ، نداد ریش! دراد اور دوخ دنزرف به ت سا نکم ردام کی هک

⁴ یی طار تمولیک راز هدصیس هیناژ هر د قرب، دشاب مه رتمولیک راز هان بیروت و هناخراک نید هلسافرگا اضر ف اریز دنکی مه

تر ضد اېن نمؤ ملار یمما و مرکا ریمغیپ و لېنار بچ نید طابتر ا؛ دوری م نید زا زین ماگنسد دوجو لصا ن ماگنید زا و متفهذ ام تلفغ هدرپ تشپ رد هک تسا تیغقاو و تقیقد نیا و؛ تسا ی طابتر ا نینچ قد تسا هتسگی فخم

هچ» دیوگی م و دنکی م بجعت ماگنسد یرهاظ ندرک راک موخذ هب ماگن اېه هک میتسه ی لفظ دننامه ام رگا؛ ندادی منی زیچ قرب تقیقد زا هچد «دهدی م ماجنا ی بلج ی اهر اک هچ و تسا ی بیج ع ماگنسد نیا اېه ماگنسد نیا ی یاراک هک دیوگی و ا هب هچره، دتسیا ب ماگنسد و دنک ع طق ار قرب ن ابرج ی صخش و تکر ح نیا و درادن دوجو ی قرب دیوگی م و دنکی منک اردا ار هلئسم نیا و، تسا قرب هلیسو هب ت مظع تسا ماگنسد دوخ زا و اهه دند خرچ زا دیلوت

تکر ح دراد دوجو شیا هه دند خرچ و رن فر د هک ی کیناکه ی ژرنا هلیسو هب دند ب کیوک ت عاس نیا و رن فر اوتی م طقف و تسین داد ناشن ل باق ی لو تسا تقیقد و تیغقاو ک ی ژرنا نیا هچرگ؛ دنکی م داد ناشن ار اهه دند خرچ

تروپاسو هداد رار قدوخ ش شوپ ریز ار ملعات ا دوجو مامت هک ار ی تقیقد دناوتی منی زین امان ماگنید ام هچنآ. تسا هتسگی فخم امان نامشچ زا و متفهذ هدرپ تشپ رد تقیقد ن ا ریز؛ دیامز دههشم، دنکی م هار هب ن ابا یخ فرط هب و دنزی م هئاش ار شیا هوم و دنکی م ن تر ب س ابلج بصد ماگنه هک تسا دیز مینیبی م ا تار ی ژرنا نیا دناوتی م ایا اما؛ مراد ی ژرنا و تردق و موری م هار ن م هک دیامنی م نینچ و، دتقای م؟! دوشن ل قنتم ن اتسر امیب هب و دتقین نیمز یور رب روتوم ک ی ا ب درو خرب ماگنه رد ا ی و دراد هک ب

ی مور ی لام هب ش ا ترومیت تاناها ن اتساد

ف، راعم و گنهر فریزو «ت مکد رغصای ا ع» مانه ی اضا ف صخش، ماشاضر ت موکد نامز رد درونج ب ی حاو ن زا «ش ا ترومیت» مانه ی ا در ف زین ر ابرد ریزو. دوب ار زولاس ینر «ی غور ف ی ا ع دمحم» و رد ت مکد رغصای ا ع بانج. تشاد یرتشیب رادتقا زین ریزو تسخن ی غور ف ی ا ع دمحم زا ی ت د هک دوب: دنیوگی م و دنیا مرفی م ل قنار ی تیاکد دوخ تارطاخ

ت بسانمه ب ن مضرد و مسر ب تر ضحی ا عا تمدخ، کیر بتو م لاس ضرع ی ارب م تساوخ ی م زور ک ی مریگ هب زاجا رانیمس و هار ا دای ن درک راز گرب ی ارب، ی خلد دمحم ن یدلال لاج ا نلاوم دلوت ل اس ن یمصدنچ ی میلعت ب وچ هک ی ل ا ح رد ش ا ترومیت بانج و دوب هدماین ماشاضر زونه، مدش دراو ر ابرد هب ی تقو ک ی دز ن ت ارج ا لصا هک ی غور ف و ا یر تمک ی ا لصاف رد و درکی م تکر ح، دوب هتفرگ ت سد رد ار دوخ ش رس تشپ هک ی غور ف هب، تفری م هار رتولج هک ی لادن ماهر د و ا. تفری م هار تشادزار و ا هب ن دش ی م دعب و «؟ دیداد ماجنا ی تامادقا هچ؛ دیهد ماجنا ار راکن لاف و راکن لاف میداد روتسد ام»: ت فگی م، دوب ن اچون ینچ ام! ن ابرق هلب»: ت فگی م و دادی م ش رازگ و داتسیای م و ا یر تمک ی ا رد م ه ی غور ف. داتسیا² درکی م ظفد ار میر ح ا لصاف ر تمک ی ا ب م ه ی غور ف ن اخی ا ع دمحم و درکی م تکر ح و ا هرابود¹ «! میدرک ا ت ل ا ح ی ا ی ا ع. میدزی م مدق مهاب و دما ن م رانک هب ی غور ف ل ا ح ن یارد؛ مداتقا هار هب اهنآ فرط هب «؟ دیا هدمآ اجنیا هب ی بلطم ی ارب امش»: دیسر پ، داتقا ن م هب ش ا ترومیت مشچ

ت بسانمه ب، رانیمس ک ی یراز گرب درومرد م تساوخ ی م ی بلاطم ن اید ن مضرد! ن ابرق هلب»: متفگ «! میریگ هب زاجا امش زا ی مور ن یدلال لاج ا نلاوم دلوت ل اس ن یمصدنچ

«!؟ دیر یگ رانیمس ش یارب دیهاوخ ی م هک تسیک ک درم نیا رگم!؟ ا نلاوم»: ت فگ ش ا ترومیت و منک بلجار و ا رظن م تساوخ ی م، دنتشاد تیساسد یردق ی سراف بدا و رعش یور اهنآ هک اجنآ زا «تسا هدوب ی سراف بدا لاجر و رعش ن ادرم زا و ا ترو صر هرد»: متفگ «!؟ تسا هتفگ و ا هک تسا یرعش هچ نیا»: ت فگ ش ا ترومیت

¹ در یگی م ارفا ر رشید، تلفغ ردقچ هک در ب مانپ ادخ هب دیاب ا عقاو! دوب ن اضا ضر ر ابرد ریزو درومرد گنغو گنند همهنیا
² ش ا ترومیت ل باقم رد اما، دوب ن اریا رد یرنوسامارف س ینر و یدام زاتم ی اهت ی عقوم و تاجر د ی اراد ی غور ف هک نیا ا ب
تسا هدوب م ر اچیب و لیلز ردقنیا

«تسا رعش مادک ناتروظنم»: مدیسرپ

دیوگی مەکرعش نیمه»: تەفگ

مەبەد دشا ب دابزا نامەلمد *** مەع ریشی لو ناریش مەمەام

دەب تەسادپیان مەکنای ادە ناج *** دەب تەسادپیان و ادابزا نامەلمد

تەسد رد ار تەردق مە مپتسەام نیا!؟ هچە ینعی "مەع ریشی لو ناریش مەمەام": دیوگی مەکنیا رخا
مەتسیچا هفر د نیا رخا! مپنکی مە هچو هچ مە مپتسەام نیا؛ مپنکی مە تەموکد مە مپتسەام نیا؛ مپراد
«!؟ دنزی مە دوخ بەتاکرد کدر م نیا

ام مە دپیمرفە مزاجا مپراد اضافتە؛ تسای سراف لاجر زا مەرخلا ب ناشیا لاجر هرد! نابرق»: مەتفگ
«مپنک مادقا راک نیا مە تەبسن

«! دینکب دیهاوخی مە یراکرە، بوخی لیخ»: تەفگ

3؛ دەما دو جو بەی فلاتخا و راقە ماشاضر و وانای مە نایرچرد مەکنیا اتە تشنگا هلا سە میضە نیا زا
دەرک عو نەممەار و اب تاقلام و تەخادنا نادنز بەار و ماشاضر

و مەتفر و ادزە یزور دەب ی نایرەش و مەمپن ب لقالی سە سیئر یراتخم پیترس نامز نآرد
ی لو، مەدرک تەکر د شاترو مپتە لولس فەرطەب دەدە مزاجا مە و، مەدرک ار شاترو مپتە اب تاقلام ی اضافتە
لولس خاروسزا مە دشر تەکە ی دزنی تقو دەسری مە شوگەب ی یادص دەینش مە مەدوب دەیسرن ش لولس بە زونە
دیوگی مە دوخا ب و مەتسشن و مە مەد

مەبەد دشا ب دابزا نامەلمد *** مەع ریشی لو ناریش مەمەام

«؟ دیدیسر انلاوم مە لاک بە لاد! شاترو مپتە بانج»: مەتفگ و مە دشر دراو

«! دیوگی مە تسەرد ناشیا مە مپدیمەف و مپدیسر، اقا هلب»: تەفگ

کەب، ی قەلخ بەنج رە مولا، تسە مەدرک قەقەتە دو جو ملاء رد لاعتە دنوادخار هچنأ مامت، یراب
تەقیقەر گیدت رابەب قە دەارا و تیشم بەنج نامە: زا تسە تەرابە مە کە دراد زین یرما و ی عقاو بەنج
عایشا ی مامت رە مەد، دەوب دەارا نآرگا مەکی روطەب؛ دەدی مە یکشت قە دەارا بەنجار عایشا مە دو جو
تەشادن دو جو ی تیش چەب و دەب مەک

یراج زینا هئا یاقبە مە تەبسن، تسە مەدوب عایشا قەلخی ادتبا رد مەکی تیشم و دەارا نامە، نپاربانە
دوش داجیا ی تیش مەکنیا مە؛ دراد ی پردار ی دیدج قەلخ ابقاعتمە ی قەلخ رە: رتقیقەر تەرابەب تسە یراس و
دیأ دو جو بەی تارنا قەلخ نآزا و

ل بق تەقلخ زا ریغ ی دیدج قەلخ نآ مەظط رە، دوشی مە دقەنم بەفطن مەکی تقو نامە زا لاثمبابن م
نیمە بە؛ مەوس میناژ زا ی ادج دیدج ی قەلخ مەرا هچ میناژ؛ مەد میناژ زا ی ادج دیدج ی قەلخ مەوس میناژ: تسە
رە رد مەرخا اتە دلوتە و دەب زا زینا میناژ رد دەبایب ایند بە ل فطن نیا اتە دراد مەمادا تەقلخ نیا تەیفیک
ی لبق تەقلخا مە تسە دیدج ی قەلخ مەظط رەرد ناسنا مەکی روطەب، دراد مەمادا دیدج ی هتەقلخ نیا مەظط
4. دنکی مەقرە دوخ

ی هلا ضیف نایر ج عطقە طسا و بە تادو جو م حور و مەسج نەدش مودەم

زا ار باتک نیا مەکی یورین نآ؛ مەراذگی مە اجنیا رد و مەراد ی مەرب اجنیا زا ار باتک نیا نلا مەدنە
زا ار باتک نیا مە تسە رمتسم دحاو یورین کەب مەکلب، تەسین عطقنە ی یورین دراد ی مەرب عورش مەطقە
کەب رگا مەکی و حنەب؛ دەدی مە تەکر د ی دەب مەطقە مە و دنکی مە دنلب یرتمی تەناس تەسید عافترا اتە نیمز حطس

1. ادیب: بل خ

2. 18 ص، یونەم یونەم

3 ماشاضر ی دنیا شوخا ب جو مە میضە نیا دەب مەتسب ی دادرا رە و دەب مەدرک رفس مەسنارفە مە ماشە مزاجا نو دەب شاترو مپتە
دەنکر دەدەر و یریکتسەد روتسەد ماشاضر، دەما ناریا مەب ی تقو مە کە دشر بەس دەب دەش

4. 135 ص، ج 3، نآر قە توکلەم رەدە دوش مەجار م، دیدج قەلخ و عاشنا مەلئسم نو ماریپ رتشیب ع لاطا تەهچ

نونکات تقلذی ادتیا زا زینام دوجو. درک دهاوخ طوقسه مطلق نامهر رد باتک نیا دشابذ ورین نأ مطلق
عطقه نایرج نأ مطلق ره رگا هکی روطه؛ تسا رمتسم دحاو یورین کیه مطساوه، دعبه ن لآ زا و
اضرفه مکنیا لثم! دنام دهاوخ یقاب ام زا یحور و سفن هذو، یندبو و ناوختسا و تسوپ هذو رگید، دوش
رگید هک، دورپ نیبزا و دوشد وحامشد مشچ زا یوحنهه هبترمک، دشاب هتسشن امشد لباقم رد هکی سک
دینکذ ادیپار وا

راگردورپ تیشم و مدارا رد رارمتسا

تیشم و مدارا ی تقو هک دومن هبیشته راگردورپ قلذ ملاء و رما ملاء هب ار نایرج نیا ناوتی م
اب لمطلق ره رد هک تسا یرمتسم دحاو مدارا کیه مدارا نأ، درگی مقلعتد عایشا قلذ رب قد ترصد
عطقنه و یعقد مدارا کیه هذو، دوید دهاوخ عایشا همه

دوخامی لو، دشابی مامل باقم رد بآ چرپا و ناویل نیمه دننام یجراخی تارثا ی اراد، مدارا نیا
یارب هچنآ و مینیبی مذ ار هناخراک کیه یاهماگتسد رد دوجوم قرپ هک روطنامه؛ مینیبی مذ ار مدارا نأ
اهم دندخ رچ تکرده میناوتی مامل. تساهماگتسد نیا رد قرپ نایرج زورپ و روهظ، تسا مدهاشم لباقم
دنراذگی م دوخی اجرد و دنراذی مرید کیه بک یار تاعطقه تابر دننام هک ار ماگتسد یاهوزاب و اهمرها و
رد هک تسا یورین و یژرنا، تسا تکرده بجوم هک یزیچ نأ هکی لاحرد؛ مینیبی، دننکی م ژاتنوم و
دراد نایرئس ماگتسد نیا دوجو

تسا قد مدارا زا ترابع هک یرمتسم دحاو دوجو هک دننسه ی تابر مگرد دوجو ملاء تادوجوم
مامت رب ی تسین و مدع، دوشد عطقه دوجو نأ مطلق کیه رگا هکی روطه؛ تسا متخادنا راکهه ار اهنآ همه
دش دهاوخ هدناشفا دوجو ملاء هرتسب رب گرم درگ و، مکاد ملاء

،تسا مدرک ادیپ قحته ی تسه ملاء مامت نأ هلیسو هب هک تسا یورین اهنه قد تیشم و مدارا ی تقو
مهیرئسد هفیرش هیأ اذل. تسناد یرما هبنج و یفخم یورین و ناهنپتسد نأ زا ار عایشا همه تقیقد دیاب
ثداود و تادوجوم رد ار دوختایا ام: دیامرفی م² (قَحْلًا هُنَا مُهَلَّ نَبِیْتِی تَدْمِ هِسْفُنَا ی فَو قِافِلَا ی فَا نْتَا یَا
یهللا مدارا و تیشم نامه اهنه هک دوشن شور ن اشیار بات میدی م ن اشن اهنآ ی سفن ی ایاضقرد و یجراخ
زا فده دیامرفی م و دنکی م نایب ار تایا هئارا زا تیاغ (مُهَلَّ نَبِیْتِی ی تَد) : رگیدت رباعیه؛ تسا قد
دننیب ار قد مدارا طقه مدرپس پرد هک دوشن شور اهنآ یارب هک تسا نأ ی هلا تایا

یدیشر ناوج مینیبی مکنیا: دننسه ی هلا تایا، ملاء ثداود و تادوجوم ی مامت؟ تسیچ تایا نأ
،دراند ار شتسد ندادن اکت تردق و دتقای م گرم ل احه ن اهگان، درادرب ار راب ولیکد صیست سنناوتی م هک
مینک فرطرب ار نأ مینکی م ی عس هچر ه و دیای م دیدپام هار ی ولج رد ی عنام ماگان مکنیا؛ تسا ی هلا هیأ
یوحنهه هبترمک ی لو دوشی م رهد ملاء و دناوخی م سرد ی صخش مکنیا؛ تسا ی هلا هیأ، میناوتی مذ
مکنیا؛ تسا ی هلا هیأ، دسانشی مذ تسار زا ار پچتسد اعقاو هک دیای م دیدپوا یارب نایسند و ی شو مارف
بستحیدلأ ثیحن م ن اهگان ی لو دنیبی م هتسب دوخی یور رب ار اهار مامت دوخ بولطم هب ن دیسر یارب ن اسنا
تسا دنوادخ یاههناشن و تایا زا، تسا مدرکی مذ ار نأ ی نیش یب لآ صا هک دوشی م زاب و یوسهه ی رد
قد رب ار دوخ مشچ هکی ناسک ی و نایانیان ی هک تسا نأ (مُهَلَّ نَبِیْتِی ی تَد) ی انعم، ن یاربان
یا و دینیبی م رهاوظ رد طقف ار تیشم و تردق هکی ناسک ی، دینکی م ماگد رهاظ هب طقف و دیاهتسب
رهاوظ نیا یاروامرد هک دینادب، دینکی م مدهاشم هیرهاظ رؤص نیمه رد طقف ار عایشا قیاقده هکی ناسک
دراد دوجو زینی طبر هبنج و تقیقحو ن طاب کیه

ی هلا تایا زا ی کیه، ن اربکتسم ن دش دوبان

ایا!؟ دش نیمز شقن ذغاک هگر ب کیه ابروطچ هک دیددن ار اقا ن لاف ی اهمنم نم و اهدایر فوداد نأ ایأ

¹تسا زاجم اجنیا رد مه مطلق ربیعتی تد
² ۵۳.۲ میا (۴۱) تالصفه هروس

هبتز مک ی روطچ هک دیدیدن، درکی ماعدا و تفگی م تساوخی م چرهن و فورکیم تشپرد هک ار ییاقاً ن آهور بوایید و اهن تفگ ترضحی لعان آ یا؟! ی رایید هذو تسا هدنام یرید هنرگیگ دید و دشدرادیب باوخزا؟! دیاه دیدن تو غاغان نامز رد ار اهی هنورما و

هرک مامت هکلب، ناریا اهنتهن ییوگ هک درکی م تبحصد تینانا و رتختب و نعرفتد ابنانچ قیاسد ماشد تیشم و مدارا! مییوگی مروطنیا ام: «تسا هتفرگ تسد رد ار ی تسه ملاء مامز و تسوان آ زا نیمز روشک کئی ی تد، درکی م سامتلا هچره هک دیسر ییاج هیش راگزور ی لو»! «تسا هتفرگ قلعتنیا رب ام دیدرتن آ رد دوی ن کمم، دندرکی م ل قدام یارب ار ایاضقنیا رگا¹. درکی مذل وبقا ار ش اهداوناخ و وامه ات دهدی م نانشن ار تایانیا دنوادخ. میاهد رگ دههاشم دوخ مشچهب ام هک تسای تایانیا مامه اهنیا اما؛ مینک.» تسای رگیگ زیج ی هلا تیشم و مدارا و قد هک دوشن شور»؛ (قَحْلًا هَذَا مُهْلًا نَبِيَّيْنِ) هکنیا

زیورپورسوخ موش تشونرسد ی هلا تایا

تسا هدمآ زیورپورسوخ یارب ملسد و هلا و هیلع الله ی لصد مرکا ربمغیبی همانبع جار خیرات رد درم هک دنداد ربخ و اهب، دیسر زیورپورسوخ رابرد هب هفانحن باللهدبع طسوت ادخل و سر همان ی تقو یارب ار و ا تروصر هرد: تفگ، دویورغم و ربکتم رایسب هک زیورپورسوخ؛ دراد ی ا همان و هدمآ ی برع مجرتم هب ار همان و دندروا ار هفانحن باللهدبع. دیوگی م هچ مینییب ات دینک رضاد تسا هدش هک مه ن نفند دندوب هتشنو همانن آ رد ادخل و سر. دنک همجرت ار ن آ ات دنداد

مِحْرَلًا مَحْرَلًا اللَّهُ مَسِيْبٌ

و هَلْوَسِرٌ وَ لِهَابِنَمَا وَ يْ دُهْلًا عِبْتَانَمَ يْ اِدْعَ مَلَّاسِ سِرَافِ مِيطْعَ يْ رَسَكِ يْ لِي، اللهُ لَوْسِرٍ دَمَحْمِ نَمَ يْ نَافٍ: اَلْجِ وَ زَعِ اللهُ اَمَّيْ عَادِيْ كَوِ عَدَا وَ هَلْوَسِرٌ وَ هَدْبِعَ اَدَمَحْمَ نَا وَ هَلْ كَبِيْرَشِدْ لَا هَدْحُو اللهُ لَا اَهْلًا لَا نَا دَهْشِ نَافٍ تَيِّبَا نَافٍ: مَلَسْتِ مَلَسَا ف. (2) نَبِيْرٍ فَاكْلًا لَمَعٌ لُوْقَلًا قَحِي وَ اَيْحَ نَاك نَمَ) رَدْنَلًا اَهْفاك سِنَانِلَا يْ لِي اللهُ لَوْسِرٍ اَنَا كِيْلَعِ سِ وَ جَمَلًا مَثًا³

نیا ارچ: «تفگ و درک لامدگلا و هراپ ار همان؛ دنک همجرت رخآ ات ار همان و تشاندگن زیورپورسوخ، دیسر ادخل و سر هب ربخنیا نوچ»! «تسا هدرک مدقم نماند رب ار دوخ هات تسانم هدنب هک برع درم»! «درک هراپ ار همان هک روطن نامه دنک هراپ ار شن تنطلسد دنوادخ؛ ی باتک قرّم امک هکلم الله قرّم»: دندومرف⁴ هنیندم هب ار رفق و د: تشون، دوی نمیرد و امکاد هک «ن اناپ» یارب ی ا همان رد زیورپورسوخ «! دنروایینم دزن هتسبیتسد ار درم نیا ات تسرفید

دراو ربمغیب رب هکی تقو. داتسرف مرکا ربمایید دزن هنیندم هب رفق و د هارمه و تشون ی ا همان مه ن اناپ: دندومرف؛ دنهتشاندگ لیبیس و دنهتشارته ار ناششیر اهنآ دندید و دندرک ی هاگن اهنآ هب ترصد، دندش «!؟ تسا هداد ی روتسد نینچ امش هب ی سک هچ! امشرب ی او؛ اذهپ امکرما ن، امکلیو»

«تسا هدرک رمانینچ ام هب (زیورپورسوخ) ام ی ادخ»: دنتفگ

ظفد هب ارم نهم ی ادخن کیلو؛ برباشد صق و ییحل عافعا ی ترما ی برن کل: دندومرف ترصد «تسا هدمرف رما برباشد دومن هاتوک و نساحم

تسا نیا روتسد نآ و، مینک غلابا امش هب دیاب هک میراد ن می مکاد، ن اناپ زا ی روتسد ام: دنتفگ «! میریب زیورپورسوخ رابرد هب ار امش هک

1. ۱۶۵ ص، طوقس زا سپ هب دوشد عوجر

2. ۷۰ هیا (۳۶) سی هروس

3. ۳۸۹ ص، ۲۰ ج، راوندلا راحب

4. تیاده زا هک دابی ی سک نآ رب ملسد. سراف گرزب یورسوخ هب، دنوادخ هاتسرف دمحم زا تسای ا همان نیا: همجرت هک هانگی تسوا، تسبید الله زج ی دیویعم چیه هک تسا هداد تدهاشد و هدروا نامیا و لوسر و دنوادخ هب و مدرک یوریپ سپ؛ مئاوخی م و ا یوسهپ ار و ت، ل جوز ع دنوادخ تو عدهپ نم. تسوا لوسر و یو هدنب دمحم و دشابن و ا یارب ی کیرش، دنتسه رفاک هک نانا هراپرد ادخ راتفگ و مهد میپ ار ی لدندنز ره ات متسه مدرم عیمچ رب ادخ هاتسرف نم هک قیقحتب (ققحم) «دوب دهاوخ و تدهعرب سو جم مدرم مانگ یریبزینرگا و، یشابن اما رد اتروا ملسا سپ. ددرگ ققم

ادرف و دینک تحاررتسا دیورپ؛ دیتسه هتسخ امش نلاآ؛ ادغ ی نایتآت ی تد اعجرا: دندومرف ترصد
«مهدب ار امش باوج ات دیبایدنم دزن

نایرج تقو آقیقد اهنآ ی ارب ترصد. دنتشگرد ترصد دزن ادرف و دندرک تحاررتسا ار بش اهنآ
شر دپ میوریش هتشدنگ بش ز ا تعاسد تفه هک داد ربخنم هب دنوادخ: دندومرف و دندرک صخشم ار
ار بلطم نیا و دیدرگرب امشلاد؛ هتسشن و یاجرب و دناسر لتقه هب ار (امش راگدرورپ) زیورپورس
«!دینک غلابا ن اذاب هب

منیبی منی لومعم ماشداپ کیدار وانم: بتفگ ن اذاب؛ دنتفگ ن اذاب هب ار عقوام و دنتشگردن می هب اهنآ
ن اذاب. «دوشی م هچ منیبی ات مینک رید دیان نیاربان؛ دشاب ادخ ربمغیپ دیاب دیوگی م دوخ هک روطنامه و
رارقنیا ز ا هلمسم: دش غلابا و ا هب میوریش ز ا روتسد نیا زور دنچ ز ا دعب و درک تشاددای ار خیرات
ی صخشن آ هب تبسن ار مردپن امرف لاعف؛ م ا هتسشن و اتخترب و ما ه دناسر لتقه هب ار مردپنم هک تسا
«!نکن یریگیی ار نآ و نکش و مارف دنکی م یربمغیپ ی اعدا زاجد رد هک

1. دیدرگ اقبای دوخ ماقمر رب مرکا ربمغیپ فرطزا و دشن املسم، دیسر ن اذاب هب همان نیا ی تقو
و ا هکنیا لامجا؛ تسا ج راخس لجم نیا هلمصود ز ا و ا یصوصخ حرشد و زیورپورس ز ا شح
ز ا ی کی هک تشاد چنگ دص و ا 2. دنتشادن نیطلاس ز ا کیچیه دیاش هک تشاد ی تکوش و رادنقا تهجره ز ا
هب ادبا و درکی م ماگنر رهاظ هب طقف مر اچین نیا هک تسانیا رد تبصدی لو، تسا 3 «درو آداب» چنگ اهنآ
ی من هراپ ار مرکا ربمغیپ همان ماگچیه، درکی م ماگن یرما هبج هب رگا؛ تشادن رظن راگدرورپ تیشم
درک

ی رهاظ بابسا رظنه طقنزا زیورپورس هرنج تموکد ضارقنا و ناریا رب مور هبلغ ن اتساد
هتفرگ ارف ار زیورپورس تلفغ ی دحب 4؛ دش لفاغ ی هلا مدارا ز ا دیابن ی لو، دوبل و بقل باقریغ و عنتم

1. ۳۸۹ ص، ۲۰ ج، راوندل اراج

2. ۱: هفیلعت، ۳۲۰ ص، ۴ ج، ن ارقه توکل م روند

دیوگ ۲۵۰ ص، ۱ ج، ریتسلا بید باتکرد "ریمدناوخ" هب فورعمی نیسد نیدلا مامهنی نیدلا ثایغ
راک هب ن ا فارطا رد مرقه خیم راز هل هچودص هکی تمیق رهاوج هب عصم، تعفر و تعسو تیاعر دوی تخت ار زیورپ
ش قتم و روصم کاندزیغ و هعبس بکاوک و جرب هز اود تروصد و، مدرک هیبت ن ا رب نیرز یوگ راز هک و دندوب مدرک
تسا "درو آداب" چنگ، هلمج ن ا ز ا ی کی هک چنگ دص و؛ تشاد عصم نیرز راز هیسو، هتخاس
رد، هدهاند ی تشک راز هر د ساییقل ل اوما "رصیق"، ی تبون هک دوبن انچ، دما تسدهب جنر و تقشمی هک چنگ نیا هصق و
لخادل اوما ن ا و؛ دروا، دوب زیورپن ناگنشاگ فرصت رد هکی یاج هب ار اهی تشک ن ا داب و، داتسرفی م نیصد ی عضوم
دشو رسخ زونک ریاس

راز هس و ا ی راسمرد و تخاسی من ا ز ا تساوخی م هجره، راندل معی هک تشاد راشفاتسد ی لاط ی رادقم زیورپ و
مایق زیورپ تسارح هب درم راز هس ش بش ره و. دندربی رسهب میراج راز ههذ اود و ش وارود لصالاژد رتخد
و یراطق رتشا راز ههذ اود و، دندروخی م وج هصاخ ی اوسد تهجررتسا و بسا راز هتشه و ا هلیوط رد و دندومنی م
بتشاد لپیرجنز تصشودصهذ و ی تخدرتشر راز هتسید

دوب قافا ریظنی هک هندیوگ "دیراب" و. تسا روهمش، تفرگی م ی شیبی داب رب راتفر رد هک زیورپ "زیدیش" بسا و
ورسxn ناتسبش رد دوب خلت تحلام بابرا ناچ قائم ش لامج و نسد کشر ز ا هک "نیریش" او. دومنی م زیورپ تمزلام
«دینار دگی مر اگزور

3. ۱: هفیلعت، ۳۲۲ ص، ۴ ج، ن ارقه توکل م روند

ی ارب و، هدهاند اهنآ رد ار مور هنیخ ریاخذ و سئافد مامت "لقره" هکی تشکراز ه تلاومحم ز ا دوب ترابع چنگ نیا
هک لحاسر رد ی لحم هب ار اهنآ مامت داب، نایمن یارد. دورب مه ش دوخ و دتسرفی اقیرفا هب تساوخی م تینوصم و ظف
«!دشو ورسخ هنیخ زوج تلوهسل ماکرد اهنآ همه و دروا، دندوب مدرک ولخاس زیورپ رگشلا ز ا نایسراف

4. ۱: هفیلعت، ۳۲۳ ص، ۴ ج، ن ارقه توکل م روند

ضارقنا ربی لاعتقد ترصد هیمتد مدارا ز هک دومنی م دعب هب رهاظ بابسا ز ا و بقرتمریغ ناریا تسکش یردقه
تعقد، مور فرصت تحت کلام فرصت اریز؛ دسری من رظنه ی زیچ یو ن اودع طاسب ن دیچرب و زیورپ هرنج تموکد
ریغص ی ایسا و ماشد و نیطلسل لاسمدر ا هچ تدمرد ناریا تلود چیردنه. دشاب ن اسآ اهنآ ن دادتسد ز ا ات تفرگت تروصد
نایمور ز ا هک مه ار رسم س پس و، دوب هیدرگن کمته لاماک اهاجنا رد ناریا ی اوق و رگشلا و، درک فرصت ار (هیکرت)

تشدگ راجد تشونرسنیا هب و ،دنبیب ،تسا هدرپس پرد ار هچنآ تشاذگی مذ هک دوب
نَبَيْتِي تَحْمَهْسُفْنَا فِي فَوْقِ اَفْلَا فِي فَاَنْتَا يَا مَهْبِرُ نَسْد :دیامرفی مکتسا ی تآیا زا زینت یاکد نیا ،یرآ
 !تسام تربع بجوم همه اهنیا ¹ **(قَحَا هُنَا مَهَا**
ی سابع هفیلخ ،لکوتم ریشمش زومآ تربع تیاکد

دوخ نیفارطا و نامیدن نایم رد لکوتم ی زور :تسا هدمآ ی سابع هفیلخ ،لکوتم هرابرد خیرات رد
 ی کی .درکی متحصن ناآ اب دنزاسی م یرتهب ریشمش اچک رد هکنیا و ریشمش تیفیک هرابرد و دوب هتسشن
 هدیدن آ دننام و درادن یریطن چیه هک تسه ی دنه ی ریشمش ه رصبل ها زا ی درم دز نرد» :تفگ اهنآ زا
 داد حرش ار ریشمشن آ تایصوصخ و ² «.تسا هدشن
 مهپتل ابند هب ار ی صخش ادل ؛دروآ تسدهب ار ریشمشن نیا هک داتفا سو ه هب و ا یاهف ر حزال لکوتم
 دندیرخی فازگی اهب هب و دنتفاین میرد ار نآ هکنیا ات داتسرفن آ

لقیص زا و دندش معج نآ رود هب همه و ،دندروآ لکوتم تختیاپ ،آرماس هب ار ریطنی ریشمشن نیا
 ی کی ار ریشمشن نیا هک تفرگ قلعتن نیا ربل لکوتم ی آر ماجنارس و دندرک بجعتن آ ماکحتسا و یزیت و
 لکوتم زا طقفو طقفن آ اب و دتسیاب و ارس ی لای و دریگت تسدهب «ی کر تر غاب» مانه و ا صباخن املاغ زا
 تبطاوم و ا زا ریشمشن نیا اب ملاغ نآ ،تسا هتسشن تخت ربل لکوتم ی تقو هک دش ررقم هچرگ .دنک تسارح
³ !لکوتم دوخ رس ربرگم ،دماین دور فریشمشن نیا هکنیا ادخت تآیا زا ی لو ،دنک

تناها ملاسلا هیلع نینمؤملار یما هب ی سلجم رد لکوتم هکنآ هصلاخ ؛دراد ی لصفن نایرج هیضق نیا
 ضار تعاشرد هب و دنک محت تسناوتد و دوبن ینمؤملار یما بجم ی لو ،دوبن هعیش هچرگ شرسپ و درک
 ربرگید نآ دنج ی تسدمه اب آتیا هذ ⁴ ؛تفرگ لد هب ار رپ هنیک و ا درکی شاحف و هب زین لکوتم .درک
⁵ .دندرک معطقه معطقه ار و ا ریشمشن نامه اب و دنتخیر لکوتم رس

ق ح ن آ ات میهدی م ناشن مدرم هب امئاد ار دوخ ی اهنانشن و تآیا آیند نیا رد ام دیامرفی م دنوادخ
 راکه ب ار شلقع ی صخش رگا .دوشن شور ،تسا قلخ ملع نیا ی اروام رد هک ی نطاب و ی طبر هبنج و
 نوچ اما ؛دریگی متربع و دنبیی م نامز و نیمز رد ار اهنانشن و تآیا ،دنک زاب ار شمشچ و دزاندیب
 .مینکی مذ دهاشم ار اروام رد ی طبر هبنج نآ ،میاهتسب ار دوخ نامشچ ام

ی لکه ب مور تکلم ،دروآی مذ شیب ار مرظنتمریغ تاقافتا ی هلا مدارا رگا .دش ایند رد میطع دحاو یوریند کی ،تفرگ
 .درک ضررقم ار ناریا ی نودقم ردنکسا هکنانچ ؛دوب مدیدرگ ضررقم
 ی ارب ن دسلاک فرصت :هک -تسا هدرآ ی ناساب ناریا باتک رد ملودلار یشم هک روطن نامه -دوب نیا ی هلا تادیبآت لمجزا و
 کاشاخ و کفاد ،دیزوی م ناریا رگنل یوس هب داب ،دندش وربور مه اب بناجود زا نایهاپسنوچ ی لو ،دوب لاحمن ایمور
 ار اهنآ و دندرک تئرج نایمور تهجن یازا ،دوب تخسن ناشیارب ن دوبن مشد اب هجاوم و تخیری م اهنآ یور رب رایغ و
 دنداد رارف و تمیز هب

هطساوب ناریا نایهاپس دنامرف "زار بر هشد" :هک دنکی م لقت "ظحاج" ج آتلا باتک زا نایناساس خیرات رد "ن سنیتسیرک"
 ار هار و ،تسویبل لقر هب ،هداتفا هشیدنا و تشحو رد و ا دیک زا ،تشنوی م داضتم ی اهنما ی ی ارب زیورپورسح هکنآ
 دیایب شیب ن اور هذ ات تسناوت ات درک زاب و ا ی ارب

ار تقیقذ نیا و .تسا هدوبن ی زیج بقر تمریغر ما رب ی دنوادخ دیبآت هب زج نایمور هیلغ هکنیا رب تسلا لیلد همه اهنیا و
 «(عاشین م رُصْنِي) : (دیامرفی م آینات و) (دُعِبْنِمْ وَ لُبِقْنِمْ رُمْلًا لِلَّهِ) : (دیامرفی م لآوا هک درک هدافتسا نآرقه یآ زا ن اوتمی
 » .تسا مدیدرگ نایمور بیصنر رظن نیچ هک ،ی و تسد رد رما راصحنا ساسارب تسلا هدوب ی دنوادخ ترصن ی نعی
 1: ۷۹ ص ۱ ، ج ، ی ساتشالله ۵۳ هیا (۴۱) تائف مروس

ناآ ی ارب ات داد مهواوخ ناشن ناشدوخ دوجو رد و ناهج ی حاوند تادوجوم رد ناشیا هب ار نامدوخ تآیا ام ی دوز هب «
 » .تسا قد (تسام ناشن هک ی امیا) هشمدادن اشن هک دوشن شور

² ی پایه دافتسا نیچ هک دندادی م بآ ی وحنه ب ار ریشمش و دندرکی م هدافتسا صباخ ی اهژ ایلا زا حلاس تخاس ی ارب اقباس
 .تسا هدش کورتم رگیذ مزورما هک تسلا ی لئاسم زا نیا ؛دشاب هتشاد

³ ۳۶ ص ۴ ، ج ، ب هذلا جورم

⁴ ۵۵ ص ۷ ، ج (ریثانیا) لماکلا

⁵ ۳۶ ص ۴ ، ج ، ب هذلا جورم

ی رهاظ طقف مدرم»^۱ (نولفاغُمُهُ قَرخْلا انْ عُمُهُ وَ ابْتَدَلَا قَايْحَلًا نَمَّ اَرِهاظَن وُ مَلْعِي) : دیامرفی من آرق
لامج، ح لصد و گنج، هی هذ و رما، ن واعم و ل کریدم، ل یکو و ریزو، دننبوریگب، تسایر) ایند تایدزا
هتیسیر تکلان ایرجو و هذهدورینو و هذهدت کوشو و هذهدر ادنقا ن آزا و، دننیبی مار (تردقو تورث، لامکو
«دنربی مر سهب تلفرد ماگتسد تشپ

ایند بتسا لفاغ ن آزا ناسنا هک تسای نطاب هبنج ترخا و یرهاظ هبنج نامه ایند، نیاربان
زا تسا ترابع ترخا و؛ زاجم و یچوپ، تاروست و تالیخت، سهوی و هوی، بیرف؛ زا تسا ترابع
تمارک و تیاند و فطا، ق دریبده، ق دتیشم و مدارا، ق دتردق، ق دمء، ق دلامج، ق دتینایربک
ی لاعت و کرابته، ق د

ن دیدنار هذهدت ردق و ن دیدار ناولهپ تردق؛ تسایند، ن دیدنار هذهدمء و ن دیدار دنمشناد مء
جات و میهدی مل ادمو مینکی می قیوشت و مینیبی مار دنکی دنلب ییولیکت سیود هزو هکی یرفام بتسایند
؛ ملیفاغ تسا نیارج نیا تشپ رد هکی یورین آزا اما، میربی م لایا بتسد یور رب و میراذگی مش رس رب
بتقیق و تسا نطاب ن آ، زاجم و تسا رهاظ نیا

تمعن ناویل نیا؛ تسین ناویل و بآ چراپ نیا^۲ «تسا نو علم ایند» : بتیاور زا دو صقم هکنا هجیتد
دننام مه ربمغیپی تی تد و درادی هانگ هذ و تسا نو علم هذ هک تسا همه یارب هذافتسا هلیسو کپی و ادخ
دندیشونی م بآ ن آ ارب نارگید

ار ن آ دیابن و تسا نو علم، دننک قلخ ملاء نیا رد ار ن آ ات دناهدش معج هکلام مامت هکی اهویم ایآ
ار هویم نیا رگا درادنی هانگ و تسای هلا یاهت معنزا یکی هویم؛ تسین نینچ اعطق!؛ دناهدرکی م قلخ
تسا ترخا نیا، دیشاب و ایاضر و ادخ ریسمر د ات دهد ناوت و یژرنا امش هب هک دیروخبتین نیا هب
هبرضوا هب و دینک تبیغ ناتقیفر رس تشپ ات دیریگب ورین هکنیا یارب دیروخبر ن آ رگا اما؛ ن سحتسم و
نو علم و تسایند نیا، دینکی دعت و دینزب یا

زا امش فده و دینک هیته ناتقیفر و دوخی گدنز روما هب یگدیسر یارب ار ی هلیسو رگا نینچمه
ار هلیسو نیمه رگا ی لو؛ ی نامحر و تسا ترخا نیا، دیشاب ی رما هبنج و ادخ یاضر لیصحت ل معن نیا
نو علم و تسایند نیا، دینک هیته ناتنارقا رب ی شور فرخف یارب

دنتسه نو علم، هیضق نیا تشپ یاهتین و فادها هکلب، تسین نو علم هلیسو ن آ سفن، نیاربان
نیا هب ات دناهدرک معج مه اب ار اهنأ هک مریغ و غارچ و مرچ و نها و کیتسلا زا تسا ترابع نیشام
رب، دندوب مه نامز ماما و ربمغیپی دوخ رگا هکلب تسین نو علم اهنته هلیسو نیا؛ تسا دمآرد صاخ ل کش
!دندشی ماروس ن آ

«تسا نافرعلها یارب، هریخا تافاشتکا و تاعارتخا» : بیضا ق موحر م

ار اهنابایخ نیا دنهاوخی م اقا» : دنتفگ یضا ق موحر م هب؛ دوب ی کاخ فجن ی اهنابایخ همه اقباس
اجه باج اعیرس ار دارفا هک تسا دمآ ی لیا سو دنیوگی؛ دنروآرد ی کاخ تروص نیا زا و دننک تلافسا
^۳ «دوشی مرتت حار ام راک، دننکب اهراک نیا زا هچره» : دندومرف ناشیا «دنکی م

۱. ۷. یآ (۳۰) مور هروس

۲. ۱۴. ص ۱، ج، بولفا داشرا

۳. ۷۳. ص ۲، ج، راونا علطه

: دندومرفی ماضیا و «

و مدرم هیقب؛ دنشابی م تقلخ ناهج دبسرسلگ هک دنان انا اریز؛ تسا نافرعلها یارب هریخا تافاشتکا و تاعارتخا نیا
فرصت هیناف و هیند و هیو هشد روما رد ار تاعارتخا نیا، دنتسه عاعر جمه و مئاهید مکرد [ک] اهنأ ناگدنزاس صخلا اب
هذافتسا رتگاد ل امک هب لوصو هار رد اهنأ زا ادخ ایلوا اما؛ دندرگی منعتمتم ی قیقد ی تسه و تاید ملاء زا و دننکی م
دنیا منی مار

نیا زام؛ تسا نشیوخ ی ادخ اب ی هلا درم کب تولخ و ن تقای تحار ت عاسد کپی یارب عرتخم ن لاف تمحز و چنر مامت
«میامنی مار هذافتسا نیرتهب دوخ فدهرد و شور و هار رد (اهلثما و هریط و راخبی تشک و هرایسل بیقزا) تاعارتخا

دو ذراک بہ رتدوز ترخا تہج رد لیا سو نیا اب و مہاوخی مذ ایند یارب ار لیا سو نیا امی نعی و دنکی می طبع رکب ضرع رد ار ہت عاسد ہار ، دوش نیشام راوسد غلاا یاجہ ناسنا رگا . میسری مہ ما طد بہ لوصو و تاہام و رخف ناونع بہ لیا سو نیا زا مہ یامدع ہچرگ ؛ دسری مہ شراک بہ رتدوز دنک رفسد ہوا جک اب ہکنیا یاجہ اضرا لیا سو من بی لعا ترضد ترایز یارب ناسنا رگا . دنک ہدافتسا ایند دہشم بہ ت عاسکب ضرع رد ہرابط اب ، دوش تراغ و لتق و ن زہار راتفرگ و دشاب ہار رد مامسہ و ایند زا روما نیا . بتسا تحار و ہدینسپ رایسب یرما ، دنارذگی ترایز بہ ار مامسہ نآ و دوش فرشم بتسا نشتاد یللافتسا رظن و نارگید بہ ن تخور فرخہ ایند ؛ دوشی مذ بسوحہ

تادوجومی طبر ہبج بہ ہجوتی نعی رکز

ایندلا نم ہونخا لہلا رکزلا و : دیامرفی مہکنیا زا مہلاسلایلع نینمؤماریمہا دوصقم نیاربانب رھاظ ہبج یاجہ ار یطاب ہبج نآ و ادخ دای ہک دنتسہ یامدع ہدام ملاء نیا رد ہک بتسا نیا «لادب و نان ایند لہا یلو ، دنکی مہدافتسا ، دنروخی مہ ایند لہا ہک یجنرب و نان نامہ زا رکز لہا . دناتفریذپ روظنم بہ ممعطا نیا زا ترخا و رکز لہا اما ، دنروخی می مشچم ہومشچ و عفرت و توہش یارب ار جنرب . دنکی مہدافتسا اللہی لا برقت و تیدوبع تہج رد ہینب تیوقت و عوج دس

ایند ملاء زا قیقدی موہفم

نیا بسحر ب . دنکی مہادیی یرتہرتسگ موہفم مینکی مہروستام ہچنآ زا ایند ، ہتکن نیا بہ ہجوتاب ملاء بہ دیحوت ملاء زا فارصنا ؛ قدریغ بہ قذراناسنا فارصنا : زا بتسا ترابع ایند ، فیرعت . دشاب ہتشداد دوجو زینرگید ملاءو عرد بتسا نکم و تسین ہدام ملاء بہ رصحنم فارصنا نیا و ؛ «ترتک ہجوت زا ار وا ہیلامج و ہیلانم رؤصد و ، دشابلانم و خزر ب ملاء بہترم رد ناسنا ہک دراد ناکما اسبہچ . دراد ہدام ملاء رھاظم اب ی توافقت چبہ و تسایند مہ نیا سپ ؛ دنک فرصنم قذتاذ بہ

ہب ار ناسنا ، ملاءو عرد فیظلا و بیجع رظانم و نیطارود ہیلامج روص بہ ہجوت بتسا نکم نیا طقف ایند ، نیاربانب . دوش عنام قذ بہ ندیسر و دوخ فدہ و ہار زا و دنکش و خلد روص نامہ ندید ، تسایند دوش دیحوت زا ناسنا فارصنا بجوم ہچرہ ؛ تسین نآ رد دوجوم یاہت معذ و نیمز مرک مدرک قذ ار اہنآ ہک یامدجوم تلعد نآ و قذ ہکارچ ؛ دشاب ہدرجم و ہیلقع یاق و نیما لیئر بچ ہچرگ . دراد دوجو اہنآ یاروام رد بتسا

لیئار بچ تمظع زا ثحب رد دادد مشاہ دیس جاد ترضد ملا

ہک دندرکی مہ لقت ہرسد اللہ س دقا موحرم

ناتسود زا یکیل زنم رد ہبجا و اقر ریاس و ہیلع اللہ ناوضر دادد یاقاً موحرم قافتا بہ یزور بہ نآ لوزن تیفیک و یحو ملاء بہ لیئار بچ ترضد ماقم جورع زا تبحص ؛ مپدوب عمج نیمظاک رد توفق و تردق و ہیرشب ہینزج س و فن بہ نآ ہیلک تقیقد زا یملع قیاقذ لاقنتا و یہلالسر و عابینا بولق نیا رد و ، دود لاعول ج قذ ترضد ہیلع تقیقد ہینزج و ہیلک رؤصد و مولع ہمہ رب وا فارشا و ہلئسم نیا زا ار دوخ باجعا و ہدادش رتسگ و طسب ار باطم دوخ کارد و مہف اب قباطم سکرہ ہنیمز رسی تدم زا سپ ، دندرکی مہ شوگ ار تاملک نیا و ہتسشن تکاسی تدم ہک دادد موحرم . بتشادی مہ زاربا : دندومرف ، درکی می قار و یلعا و قیمع و تفگش سپ ی تقیقد زا تیاکد ہک یجی نط اب و دنتشادرب !؟ دینکی مہ لیئار بچ ترضد ی دوجو ہمسد و تاماقم و تاجرد ولع زا دیراد امشہ ہک بتسا ی ثحب ہچ نیا» اجنآ ی دوجو قیاقذ و ماقم نآ روصت رب توفق و تردق ار لیئار بچ ادبا ہک مہنسدہ ی اہترم و ماقم رد ام ربخ ہچ نآ زا رتلابا ہک دینیب دیبایب !؟ دیامدومذ ہکنلام لوزن و دوعصر بہ فقوتہم ار دوخ ارچ و ، تسین می فقوتہم ماقم نآ نو دام رد و دنادنار نآ بہ لوصو رب تردق لیئار بچ دننام اہرازہ ہک ییاج ! بتسا موحرم ار دوخ تقیقد نآ نینعم عام بارشا زا و دہد لزنت تاذ نو دام بہ ار دوخ دیانہ ہک کلاس دننام رمع و دیامد مدرگرس ار دوخ بتسا قذ ترضد تاذ نامہ ہک دوخ تقیقد نو دام ی قیاقذ بہ و دیامد

1 «دندانزنگی دوهیید ار دوخ

ی تسه لینار بج زا رترب ی دوجوم و ته کی نیبی م یزادنیب راکه ار تلقع رگا! ناسنا یا ی نعید
ای اهدرک لوغشم یزبابابسا و تابنبا اب ار دوخ ن لآا هکی لاحرد

لَاهِلًا رِكْنِيْلًا نَاو «مرفق ادم و دناهدرك باختنا ایند ی اجهه ار ادخ دایو رکنه کی ناسک، یراب
ی ف الله مراحم ن ع رجاو رلاب نو فتهید»، دناهدتسگ «هتدع عیب لا و هراجت مه لغشت مله، لآدب ایندلا ن م هودخا
زا ار نانا و دننکی م دزشوگ تلفعلها هه ار ی نطاب و یرما هبنج نیا دنلب ی ادم اب²؛ ن یل فاعلا عامسا
رگید تارک زا هک میتسه امشد دننام ی تادوجوم مه ام، رشب ی ا: دنیوگی م و دنرادیم رنحرب ی هلا مراحم
». بتسا هدش روک امشد مشچ و رک امشد شوگی لو، میاهدمایند ایند نیا هه

آت دنبوکی م ام زغم ریدرقن آ اذل و میمهفی م نام هک دنمهفی م ار ی ناسم و دنراد ی تاعلاطا اهنآ اما
و هتشدگ امر معز ال اسمانچ؛ دننگی م تسار اهنآ! ابجع: میوگی م هک دسری م ی تقو اما؛ مینک زاب مشچ
هدرکن ی توافقت چیه ی گلاست سبب اب ام زورما تاگردم هکی لاحرد، مینامد هدر رتشیب رگید لاس هد دیشد
چیه ام ی گدنز و میروخی م ار شیدل لاس تسبی اذغ نام هه زورما؛ میاهدرو ایند تسدهه ی زیچ و تسا
میاهدش مه هوسرف هکلب و تسا هدرکن یریبغت

رد ل احصبات هک ار ی اهتفهذ ی اهدادعتسا و ی نطاب ی اوق ن آ ات دننکی م کیرحت و دننزی م رتشین اهنآ
لامج و اوق و وزاب روز هه طقف ل احصبات هک ی درف. دنقیب ن ایرج هه، تسا هدوب ی فخم دارفا نیا دوجو
هک دمهفی م، دهد هولج رتهید ار دوخ لامج و تردق و ملع مدرم ل باقم رد دناوتب ات هتخادری م ی رهاظ
تسا هتفهذ و ارد ی مولع؛ تسا هتشدان ی هجوتن آ هه نونک ات هک دراد دوجو مه ی نطاب لامک و لامج ک ی
دنک ادیب ی رتفد و بباترک رد دناوتی م از مولع ن آ هک

هدام ملع ی اروام تقیقده هه هجوت و راگدرورپ ی وسههه تکرده و ادخ دای ی انعمهه رکن، ن یاربان
زا و ملع نیا هه ن تشاد ی للاقنتسا رظن و تلايخت: زا تسا ترابع ایند ی انعم ساسان یارب. تسا رهاظ و
هدام ملع رهاوظ فرصهه، ن دوبل فاع تقیقده ن آ

ه غلابلا چهن رد نینمؤماریم تاملک زا فده، مدرم هه ایند ن دناسانش

نیا رخا ات لوا زا ملاسلا هیلع نینمؤماریم فده مامت دینیبی م، دینک ی هاگد ه غلابلا چهن هه رگا
هک³ دنراد رثاکت هکرا به هروس ل پذیرد ی ابیطخ ترصد. دنک نشور مدرم یارب ار ملئسم نیا هک تسا
انشأ ی برع نابز هه هک ی دارفا مامت رب امتد اذل؛ دنک ی فرعم ار ایند ن آ زا رتهید دناوتب ی سک درادن اکما
هه هک مه ی دارفا و⁴؛ دننک معلاطم ار هیطخ نیا رد دیدحالی بان یا بوخ آ تبسن حرشه هک تسا مز لا دنتسه
دنیامد هعجارم هیطخ نیا ی سراف حورش هه دنتسین انشأ ی برع نابز

و دنتخادری ی شور فرخفه ن اشتیعمر ادم رد هفیاط وده هک تسا هدوب نینچ هروس نیا لوزن نشد
هک دیسر ی یاج هه راک ات، دندر مشی مرپ ار دوخ ن اناولهپ و عابدا و عارعهش و ناگرزب اهنآ زا مادکره
زیند ار دوخ ناگدرم و دندروا و راهن اتسربقه هه یرگید رب هباغ و دوخ طلیقه دارفا دادعتن دربلاب یارب
⁵! دندومد شر امشد

زاجم و مهوت رد ندرکی گدنز ی نعیر رثاکت

میسقت و ا! ن ک میسقت تمسقه وده هه ار نیا: دنتفگ و ا هه و دنداد ی نومیم تسدهه ار یریند بلآق: دنیوگ
تسا هدش رتشیب رگید تمسقه دید و دروخ ار هفاضا رادقم ن آ؛ تسا یرگید زا رتشیب ی کی دید و درک
ات دروخ ردفن آ مرخ لآاب؛ تسا هدش رتشیب تمسقه ن آ دش هجوتم و دروخ ار تمسقه نیا هفاضا رگید راب

1. ۱۷۵ ص، ۲ ج، توکلم رارسا

2. ۲۱۱ ص، ۲ ج (مدبعه) غلابلا چهن

3. ۲۰۴ ص، ۲ ج (مدبعه) غلابلا چهن

4. ۱۴۵ ص، ۱۱ ج (دیدحالی بان یا) غلابلا چهن حرشه

5. ۳۵۱ ص، ۲۰ ج، نارقلا ریسفت ی فن ازیملا

هروس نیا رد اذل. زاجم و مّهوت رد ندرک ی گندز و ی بلطترتک ی نعل مع نیا. دش هامت تمسق و د ره روطه، ی نیبترتک و ی بلطهدایز ربتاهابم و راختفا»^۱؛ (رَباقملاً مُتْرَرٌ یَّتَدُّ *رُثَاکِنًا مُکَاهِلًا) :دیامرفی م هب دوخ ناکاینش رامش ی ارب هک اجنآ ات *دومنز فرصم ادخ دایزا و تخادنا تلفغ هب ار امش قلمه «دیدش ریزارساهن اتسریق

طوبرم هچ و ته هب، هتفای تافوش بیل است سیود رد تاطلیق ز ا هک ی درفن آ! تخدبب مراچیپ ی ا رخآ! ش اب دوخ فعضن در کفر طرب و اهی گراچیپ و اهی تخدبب ل اینده هب و ته؟ تسا

ی دابآدسا نیدلال امجد دیس تیلم نوماریپ ثحب ن دوب رمثی پ

زا وا: «دنیوگی م و د ره و تسا عازن اهی ناریا و اهی ناغفا نیب نیدلال امجد دیس درومرد مزورما رگم؟! دراد امل احه بی عغه هچ و ان دوبی ناریا؛ تسا یدنه ل امجد دیس مینکی م ضرر فام لاصا»! (تسام رنوسامارف دنیوگی م ی ضعبی تحو و مدربی م رسه بی عضو هچ رد تسین موعه اساسا هک ی ناغفا نیدلال امجد دینزی م هنیسورس رب و دینکی م اوعد ش رس رب ردقنیا هک مدز ام رس رب ی جات هچ و تسیک^۲ تسا مدوب^۳؟! تسا ی یوسافانیکروب ای، ی نادمه ی دابآدسا، ی ناغفا و ایا هک دیهدی مل یکشت س نارفک و

تسا موصعه دراهچ هب ام فرشد هامت

اهنآ ی ارب ی دننامول ثم ملء رخآ ات تقلذ ل و ا زا هک تسا موصعه دراهچ نیا هب ام فرشد هامت! میتخدبب ام مزادنا هچ ات و دنایگ مدرم نیا ردقچ؟! تسیک ی ناغفا ل امجد دیس رخآ؛ تسین

ملاسلامهیلع همنایا یراسکاخ هب ظفاد و انلاوم راختفا

تسا نیا هب ظفاد و انلاوم راختفا هامت هکی لاحرد، دنتسه ن ایناریا ام زا ظفاد و انلاوم دنیوگی م هامت. دننک ناشنامشچ همرس ار ملاسلامهیلع داجسد ماما و ی بتجم ماما و نینمؤملاریمنا هخارد کاخ هک نینمؤملاریمنا بتکم زا تسا ریظنی پ دوخ عوزرد عایلوا و ناگرز بتکنایم رد اعقاو هک ی ونثم بلاطم و ا دیاب ام ار چ لاد؛ تسا مدرواین دوخ دزنزا ار بلاطم نیا انلاوم و هدش جارختسا و عمج ملاسلاهیلع زا دراد گنذ انلاوم! قمحا ی ا رخآ؟! میراد انلاوم ام هک مپیوگی و مینزب اهرس رب ی قامچ نوچ ار هامت هک دنزی م دایرف رب نورد زا و دنک مانگ و ته هب هک دیای م ش گنذ ظفاد! یریب ار ش مسا و ته هکنیا مدوب برع همه هک تسا ملاسلامهیلع همنایا و نینمؤملاریمنا و ی مالوسر نا هب نم تاهابم و راختفا دنا

تسا رثاکت نامهی یارگی لم هب راختفا

ناماناکین گذهر ف دیاب و مینسه ی سراف نابز و گنهر ف، ی ناریا تیلم ی اراد ام هک ی بلطرثاکت نیا روخو رع ی هانسانا ی تشم زج ناکاین نیا رگم؛ تسا هداثفا ج و مدرک ذوفن ام نایم رد، مینک ظفد ار؟! دناهدوب زابنز

دیلیپ ی ناکاین هب ی سودرف همانهانش راختفا

ل اثما و ردق روخو رع زابنز ی اهدآ تشمکب اهنآ هک دینیب و دیناوخب ار ی سودرف همانهانش امش لوغ ن اتسد متسر بانج زا ای و دزرای من و جکی هب ش یاپ ات رس هک رایدنفسا زا امش رخآ. دناهدوب اهنیا غارس ا هب اتکرد هنامیکد ملاک کی ی تح، ناروتو نمهدزا ایو، تیعضو و لاپوکول ایو و جاتن آ ابرکیپ؟! دیراد

ل اسراز هصد! تسا رازیب م همد تبسن ی ناکاین نینچ هب ار دوخ مهاوخب هکنیا زا هذنب دوجو سارس! دنشاب رایدنفسا و متسر لثم ی دارفانم ناکاین هک مهاوخی من

ی سودرف همانهانش رب ی دقن

ن آ متساوخ تقوره ن لآ ات هک مامدرک هیتهت ار ی سودرف همانهانش زا هخسن ک ی ش بیل است سید هذنب

۱. ۲ و ۱ میا (۱۰۲) رثاکت هروس

۲. ۳۵۹، ص ۱، ج ۱، ناریا رد یرنوسامارف و مناخش و مارف

۳. ۲۶۶، ص ۳، ج ۳، راوناعلمه؛ ۲ هقیلعت، ۱۵۹، ص ۳، ج ۳، ن ارقه و کلمه روز هب دوش عوجر

1. مناوخبه ار ن آزا ایله حفصه، همنئا تایاور ایاجهه که دمآ مفید، منک معلطمه ار دیوگی مهمانه هاشدرد

راگدایامز دنام رادرکه که *** رایدنفسا به متسر تفگ نینچ
نهکه درم رادر بمان نیا زا *** نخس و نشب و شاپه مداد نونک
2 ن ارگزرگ مدر و آر بن درگ به *** ن اردنزام به بی نفرن م رگا
تسا بوکبونزید و دنیوریگب طقف، هر خسم ناتساد نیا رخآ ات
اینده نابز نیرتیوق و نیرتلماک و ن آرقن نابز ی برع نابز
دیوگی مه ایو

ی سراپن یدب مدرک مدنز مجع *** ی سل اسد نیا رد مدر ب جنر ی سب
!؟ دیدرک مدنز مجعو دیتشاذگرانک ار ن آرقن نابز! ی سراپن یدب دیدرک مدنز مجع که دیدرک طلاغ امشد
یوقه؛ دراد ار فئاظلا و تاراشا و تایانک نیرتلماک و نیرتهب که تسا ی برع نابز، ایندرد نابز نیرتهب
ام رسر بی لگه چ ی سراپن نابز رگم³ و 3. تسا ی برع نابز، نوناق و نایب و قطنم رظن زا نابز نیرت
4!؟ دیایم نپمز ربنامسا مینکن چپورت ار ن آرگا که هتشد ام ی ارب یزایتما هچ و مدز
تسا همدشل و ادمت مریغو ناتسگنهر ففرطزا ی یادزی برع ن او نعت تحت هزورما که ی ظافلا به امشد
«تاعامتجا» یاجهه؛ تسا میلس قو ذزا ی لاخ و هیایب، فیخس، او تجمی ب اعقاو ردقچ که دینک ماگد
ی اهاناسر» «ی عمج تاطابترال یاسو» یاجهه، «ش یامه» «تارهاظت» یاجهه، «ی یامهدرگ»
ی ناعم به ات منک معجارم تغل بتک به دیاب مناوخی م ار ربیاعت نیا ی تقو آدج. دناهدرک عضو ار «ی هورگ
ی برع نابز ح یصف و اویشد رایسب تاملک نیا رگم!؟ دیراد ی درد هچ رخآ. مریب ی پ او تجمی ب ظافلا نیا
هچ!؟ دینکی مه دافتسا هر خسم و تشز ی اهانزاو نیا زا و دینکی م ضوع ار اهنیا امشد که دنتشاد ی بیع هچ
دوخ بلاطم نایب رد مدرم رگم!؟ دیر و آمی م تسدهب ی زیچ هچ و دوشی م بترتم راک نیا رب ی اهجینتد
ت بحصه رگیدکی اب هویش نیرتهب اب که ی مدرم رگم!؟ دینکی م ل عجه ژاو امئاد امشد که دناهدر و ا مک تغل

1. ۲. یقیلعت، ۱۸۴، ص ۱۱، ج ۱، راوناعلطمه به دوش عوجر، ی سودرقت لاواحا نوماریب رتشیب علاطا تهج
۲. ی سودر فمانه هاشد

3. ۱. یقیلعت، ۱۶۵، ص ۴، ج ۱، ن آرقن توکل م روز

4. «ملاک اهناف، یبیرعلا او ملعت» دومرفه که ملاسلا هیلع قداص ترضد زا دنکی م تایاور دوخ ل صتمه دنس اب قو دصل اصخ «
ملیسون ادب که تسادخ ملاک ن آریز، دیریگب داپ ار تبیرع؛ مینا و خلاب او غلب و؛ ن یغضاملا او قطن و؛ یقلخ به م لکی ی ذلا الله
»! «دیربورفت تشگنا رخآ ات ار یرتشگنا و؛ دینک فیظن ار دوخ ی اهان اند و؛ دنکی م ملکت دوخ قلخ اب

4. ۱۲۶، ص ۱، ج ۱، معنار شلا لعل

عماسه ی ف عقی ناکف؛ یبیرعلا لای احو لا و اباتک ی لعنت الله لرنأ ام: «ل اقا؛ ملاسلا مهیلع هیبا ن ع دمحم نپ رفعج ن ع»
» «یبیرعلا لایب عماسه ی ف عقی ناک و مهموقه یغسلاب؛ ملاسلا مهیلع عابینلا

دومند لزان ی ایحو و بانک چیه ی لعنت دنوادخ: «دومرفه که دنکی م ل قن اشر دپزا ملاسلا هیلع قداص رفعج ماما: «همجرت
ی برع نابز اب و، دیسری م اهان شوگ به ناشموق نابز اب یحو ملاسلا مهیلع هتشدگ ن اربمغیبرد سپ؛ ی برع نابز به رگم
(ققحم) «تشگی م دراو ام ربمایب عمس به

۲۵۸، ص ۱، ج ۱، ل اصخلا

» «یقلخ به م لکی ی ذلا الله ملاک اهناف یبیرعلا او ملعت: «ل اقا؛ ملاسلا هیلع الله دب ع ی بان ع»

(ققحم) «تسا هدمومد ملکت دوخ تاقولخم اب ن اب که تسا دنوادخ ملاک اریز، دیز و مایب ار ی برع: «همجرت

۲۴۶، ص ۱، ج ۱، ملاسلا هیلع اضرا رابخا نویع

ل ها ملاک: «ل اقا، ینجلا ل ها ملاک ن ع هلاس ... [ملاسلا هیلع نینموملا ریما ن ع ی ماشلا ربخ ی ف]»
» «یبیسو جملیاب: «ل اقا، رانلا ل ها ملاک ن ع هلاس و» «یبیرعلا ینجلا

دومند ل اوسد تشهیل ل ها ملاک به عجار ترضد ن آزا که تسا هدمآ ملاسلا هیلع نینموملا ریما زا ی ماشد ربخ رد: «همجرت
ی سوچم نابز به: «دومرفه، درک ل اوسد شتا ل ها ملاک زا زید و» «تسا ی برع نابز به تشهیل ل ها ملاک: «دومرفه ترضد
(ققحم) «تسا

!؟ دیدم آنها بی‌سرداد بی‌لجی‌هاهژ او نیا اب امشد هک دندوب هدنامرد ،دندرکی م

دراد به شیر یزیتس ماسا رد ی یادزی برع

نید بطاخذت رد رگا ،دینک فذد ار نید نابز مکمک دیهاوخی م و دیراد ی نمشد ن آرق نابز اب امشد .تشداد دهاوخذ انعم هدشل دبو در تلامج ن آ رگید ،دینک فذد ار ن آ ی برع ظافلا ،رفذ و د

ناهنپی ی اهتسد طسوتی برع تاملک اب هزاربم

هک دراد دوجو ی ناهنپی تسد اعطق هک دینادبو ؛تسا رثاکت و هدقع باب ز اهنپیا مامت هدنب رظن ز ا نیا رد هتساوخذ ای هتساوخذ مه ی نید زکارم ی تد و دنکی م مرادا و ریبدت ار ل ناسم نیا املاعریغ ای املاع ی بوخ و ی یابیز نیا هب «ی ماسا مولع تا قیقحت زکرم» ناوذر رگم .دنزاتی م ل عنرا هچ و دناهداتقا دوگ هب ن دروایور زج اهنپیا !؟ دناهداد ریغت «ی ماسا ی اهش ناد هک گشهوژپ» هب ار ن آ هک تشاد ی بیع هچ !؟ تسین ی رگید زیچ ،رثاکت

دوخ ی یادک قوذ و تیارد و لقع ن آ اب و دنوشی م عمج رفذ دنچ هک تساجنیا ی گراچیب و ی تخبدب ار اههژ او نیا و دینک تعاطا ام ز ا دیاب مه امشد هک دنکی م رما مه هیقب هب و دنکی م ل عجار ی اهژ او ؛مشاب هتشداد رظن رد ی رگید رتهب تاغل و میامن هدافتسا تاملک نیا ز ا مه اوخذ هدنب دیاش !دینک ل ماعتسا هک تسای نوناق هچ نیا !؟ درک تعاطا ناتسگنهر ف و ی مداکا ن لاق تاغل ز ا دیاب هک تسای نوناق هچ نیا ز ا متسین رضاد ادبا هدنب !؟ تسای تسرد مکت نیا اعقاو ایآ !؟ منک یورید امشد هیایی ب تا یلعج ز ا هدنب دیاب .² منک ل ماعتسا ار ظافلا نیا هک مراد مرشد و منک تعیبت راکرس زخم تا شوارت

ن آ ی برع تاملک فذد اب ،ی سراف ی بدا راثا ن دش انعمی ب

رد امشد تاهژت نیا ز ا ی برع تاغل ی اجهپ دینکی م راختفا ناشیا هب ردقنیا هک ی یادلاوم رگا تاراعتسا و ی برع تاملک رگا !مدرکی منز اب ار ی ونثم باتک رگید هدنب ل قاعد ،دربی م راکهپ ش یا هرعش هک دنلب راعتسا نیا ز ا هک دینیبی م ،دینک فذد ظفاد ناوید و ی ونثم باتک ز ا ار تاهیبشت و تایانک و دنایمذی قادی زیچ رگید ،دیهدی م ل یکشت مرگنک اهنآ ی ارب و تسامشد تاهابم و رخف ثعاب

ی تقو هک دنتسه ی نورید ن ا حیروبا و ی باراف و انیسی ل عوبا دننام ی یامع ،امشدی م طع و ی بط راختفا ن آ ثلثک طقف و هدش هتشنو ی برع هب ن آ ثلثو د ای و بتک ن آ مامت مینیبی م ،مینکی م ماگد اهنآ راثا هب حور هب اهنآ !؟ دناهداتشنو ن همانهش دننام فرصی سراف نابز نام ز ا ار دوخ بتک اهنآ ارچ ؛تسای سراف !دیزودب و ن ز ا ار ن آ دیهاوخی م هزات امشد اما ،تسا هدیسو پ معفد راز ه ن فک نیا و دناهدیدنخ اه فر د نیا !دیراند مه هقیلس راک نیا ی ارب هک تسای نیا ی تخبدب

تسا رثاکت قیداصم ز ا ی برع اب هزاربم

دیر ادگیرانک ار ل ناسم نیا :دیوگی م ام هب ماسا ؛ترتک ملع ارد ن تفرور ف و ی یامنولجی نعیر رثاکت هریغو ی نیچ و ی سیلگنا و لرت و سراف و مجع و برع نیدی قرف چیه رگید ،دشاب نامیا حور ی تقو هک ،دینک ماگد ی دیحوت رادنقا و تعفر و ولع نیا هب امشد .تسا ار قرب توخا دارفا همه نید و دراند دوجو .دیاهداتقا رود هب عقاو ز ا هزادنا هچ ات دینیبی و دیهد رارق تقد دروم ار دوخ شور ماگنا و

هیروس راطم رد ی بلطرثاکت ز ا ی تیاکد

اهولبات رد ناوذر هس اهمانرنگ لرتنک تمسق رد میدید و میدش هیروس ماگدور فراد ی رفسرد ام هلئسم نیا .بناجلا ؛) ی برع ی اهروشک (ی برع لال و دلا ؛) هیروس دوخ ل ها (ن یبطاوملا ؛تسا هدش بصن بناجا عزج ار هعیش و ناملمس ی اهی ناریا اهنآ ؛دراد دوجو مه ی برع لو د ریاس و نانیل ماگدور فراد ی تقو .میتسه ی برع و ی اهروس ن ا نطومه و ن یبطاوم ز ا ام و ی بنجا امشد دنیوگی م و دنروای م باسحاب

¹ هب دوش عوجر ،ن اناملسم مامت ی ارب ن آ ی ریگدای بوجو و تیمها و ی برع نابز تیلفضا نوماریپ رتشیب علاطا تهج ۱۴۸- ۱۲۵ ص ، ۱ ج ، ماگا لکلاس ۱۸۹- ۱۴۵ ص ، ۴ ج ، ن آرق توکل م روز

² رانک ی لکروط هب ی سراف نابز دیاب هک تسین نیا دو صقم و دناهدرک تبص ی سراف نابز هب ام ی ارعش و ناگرزب هتبللا دوش هتشدادگ

یرگیذ زیچ مه ی موس و برع و میروس روشک: دیوگی مه وا، سراف و ناریا روشک: دیوگی مه امش
میاهدرك دودخ تسد اپن امودخ هك تسا یراک نیا: دیوگی مه

ی برع و ی سراف چیلخ ی اجهب هژاو نیرتهب، ی ملسا چیلخ

باسحهب بناجا عزج ار اهی ناریا ارچ: «تفگ اهنآ زا ی کی هب میتشاد اجنآ رد هک ی ناتسود زا ی کی
میوگی مه مه ام: سراف چیلخ دنیوگی مذ و دنکی مذ یراک نینچ اهنآ دودخ رگم»: تفگ وا «؟ دیروآی مه
»! ی برع چیلخ

چیلخ: دیوگب و دیرانگب رانک ار ود ره، ی سراف و ی برع چیلخ: دیوگب امئاد هکنآ ی اجهب رخآ
هتشذگ نامز رد ماش هک مینکی مه ار یراک نامه مه ام زورما. دینک تحار ناتدوخ ریدار راک و ی ملسا
عاضوا دندی می تقو: دندوب هدیمهف ام زا ار ی بوخ فعضهطقن نامشد و نارگرامعتسا. درکی مه
ی برعلا چیلخا: «تفگی می کی و دندرکی مکیرحت، تسا هئسدی بسنر و طهب طباور و تسا مارآ ی دودحات
و سا هدش هتفگ بیرع یلخ، سراف جیلخ هب ارچ هک دروخ می رب ترضحیلعا هب آروف تقونآ و «!
هر اچیب تلم نیا، دمای مه دوجوهب تافلاتخا ردقچ. میدنبار اهت رافسو و مینک عطق ار طباور دیابن یاربانب
دش دهاوخ هچ دوش عطق طباور رگا هک دنداتقای می سراف و ی برع چیلخ ریگ

رد ار ی برع چیلخ: دیوگب اَلصا!؟ دیمهفی مذ ارچ، دندهی مه یزاب ار امش اهنیا، ادخ دندب ی رخآ
زین اهایرد، دراد ی صخشه دودخ روشک ره ی ضارا هک روطنامه(میراد لوبق امش ی یایرد هودحم
هک تسا ی تغل و هژاو نیرتهب نیا: تسا ی ملسا چیلخ ام ی یایرد زرم هودحم مان ی لو) دنداد ی یاهزرم
و دروآرد ی زاب مدرم رس رب سراف چیلخ هملک نیمه اب ماش. دش دهاوخن عقاو ضارتعا دروم رگیذ
و ی ملسا چیلخا: دیوگب برع چیلخ و سراف چیلخ ی اجهب. تسا نایرچ رد عاضوا نیمه زین زورما
! دندروآی مه باسحهب بناجا عزج ار ام لآ و: دینک مامت ار راک رگیذ

لوسر اَدْمَحْمُنْ اَنْ دَهْشَا و الله لَا اِهْلًا لَّا اَنْ اَدْمَحْمُنْ» هب فارتعا و رارقا هک سکره: دیوگی مه ملسا
نیاربانب: دیوگب ار نینداهش هک دنیوگی می سک هب یرهشمه و نطوم. تسا نونطاوم عزج وا، دنک «الله
: دراند دوجو ی توافت چیه ی ناملا و یوسنارف، مجع، برع، ی نیچ، و درآ، ی لویناپسا، ی سیلگنا، کُرتَن ایم
مه و ت هک دنداد ار ی یاپ و تسد و ی نیب، وریا، شوگ، مَشچ اهنآ ی تقو. تسا تلیخت و تارتک اهنیا همه
تسا هتخاندین ی یادج امش نید تلهج و ی مهفن و زاجم و لیخت زج ی زیچ سپ، یراد

هک دوش ی لعاعترضد بیصن هریغ و ی سیلگنا و برع داژن نیمه زا ی یابیز نز رگا روچ
وا ی یوگی مذ لآثم و یروآی مرد تیجوز هب ار وا و یرنگی مذ وا زا هجوجیهب، دنک عاضتقا تعفانم
!؟ منک ج اودزا سراف داژناب دیاب امتد ن م و تسا برع

تسا روفاو و لقمه ی اهفرد، دنیوگی مه میمصت ام ی ارب و دنیوشنی مه هک ی امدع ی اهفرد نیا
ن!، سَ اَنلَا اَهْيَا: دیامرفی مه مرکا ربمغیب. تسا هذ ملسا ار ی قطنم نخس: تسین راونسا قطنم رب هک
دوسأ ی اَعْرَمَدَلًا لَا و ی برع ی اَعْرَمَدَلًا و ی مجع ی اَعْرَمَدَلًا لَضْفًا لَا. دحاو مْکَابَا نِ اِ و دحاو مْکَبِر
1. (مُكَاثَمًا هَلَا دَنَعُ مُمْكَمَرًا نَا) : ی لعاعت الله لاق. ی و قَتْلَابَ لَا اِ رِمْحَا ی اَعْرَمَدَلًا لَا و

درم ربی برع درم چیه. دشابی مرفذ ک ی زین امش همه رپ و تسا ی کی امش راگدرورپ آقد، مدرم ی
ی هایس درم رب ی زمرق درم چیه و دراند تلیضف ی برع درم رب ی مجع درم چیه و دراند تلیضف ی مجع
ی لعاعتو ک رابت دنوادخ. اوقت هطساو هب رگم دراند تلیضف ی زمرق درم رب ی هایس درم چیه و دراند تلیضف
دیامرفی مه

دشاب رتنوز فاش ی اوقت هک تسا ی سک دنوادخ دزد امش نیرتی مارگ آقیقت
دیجوتس اسار بش ملاک قطنم تیرشد ملاء رد هک ی درف رب ابجرم! ربمایپ نیا رب ابجرم: تفگ دیاب

دوب

دیابند ام!؟ میا هتفرگ شپپ رد هزورما ام هک ی قطنم ای دنکی م عمج مه رود ار مدرم قطنم نیا ایآ
اهنآ هب ام رگا. تسین ی جراخ ناملمس؛ میمانب ی جراخ دنکی م ی گدنز ناریا زا جراخ هک ار ی ناملمس
!بناجا: دنیوگی م ام هب زیند اهنآ ل باقم رد، میتفگی جراخ

ی گدنز ی ملامسا روشک لخاد رد هچرگ، تسای جراخ ملامسا نید زا هک دوشی م هتفگی سک هب ی جراخ
دودد و تکلمم زا جراخ رد هچرگ، تسای ملامسا نید رد لخاد هک دوشی م قلاطای سک هب نطوم ه و ؛ دنک
؛ تسام نطوم ه و ا، دنکی گدنز نیمز هرک فرطن آ رد ناملمس رفت ک ی رگا ی تد. دشاب نآ ی اهزرم و
مه و تسای ناملمس دشاب هک ی تیلم ره زا ناملمس. دشاب تسویدیفس ای و تسویخرسد، تسوپهایسد هاوخ
لاملاسا همذ رد نوچ هچرگ، تسای جراخ، دشاب ناریا دوز رد ی تد ی ناملمس ریغ رگا و ؛ تسام نطو
1. دریگ رارقتسار د و ظفد دروم دیاب و تسای مزلا و اقو قد تیاعر تسای

تسای جراخ ملامسا زا هک دنیوگی سک هب ی جراخ، ملامسا رد: بی نار هط هملاء

تاضارتعا زا ی کی و اقآ موحرم مهم ی نایم زا ی کی. دویس اسان یارب ه رسد الله س دقا اقآ موحرم بتکم
:دندومرفی م؛ دویس نیمه، دندروای م نابز هب ن ایناریا ریغ ی اربار ی جراخ ظف هک ی نانار نخس رب ن اشیا
هک تسای سک، نطوم ه و تسای جراخ ملامسا تلم زا هک دوشی م هتفگی سک هب ملامسا رد ی جراخ
2. دشاب جراخ ناریا زا هچرگ، تسای لخاد ملامسا تلم رد

ی م س کره لاد؛ تسای دیحوت اب فللمخ تهج رد و ترثک ی ادن ادن آ و، تدحو ی ادن ادن نیا
ددنسین، دهاوخی مذ مه س کره و ددنسین، دهاوخ

دّمحم ل و دّمحم ی اء ل صد مهللا

1. ۱۳ هیا (۴۹) تارجد هرود
2. ۱۶۴ ص، ۸ ج، ی سانشماما